

Explorerend Onderzoek naar de Perceptie van Ouders op het Sportaanbod
voor Kinderen Onder de Zes Jaar

Masterthesis

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

Naam:	Mariëlla van Straten
Studentnummer:	4006550
Eerste beoordelaar:	Dirk-Wouter Smits
Tweede beoordelaar:	Johannes Noordstar
Datum:	01-07-2016

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt de masterthesis van Mariëlla van Straten. Het schrijven van deze masterthesis heeft deel uitgemaakt van de Master Orthopedagogiek. In het kader van sport en bewegen is er kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Onderzoek is verricht naar de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Het schrijven van deze thesis was een veelzijdig en interessant proces. Om het onderzoek uit te voeren heb ik met veel mensen contact gehad. Een aantal hiervan wil ik expliciet bedanken.

Allereerst wil ik in het bijzonder mijn dank uitspreken aan Dirk-Wouter Smits. Je voortvarende mondelinge en schriftelijke feedback zijn verrijking geweest voor mijn denkproces. Dit heeft ertoe geleid dat de masterthesis in kwaliteit is toegenomen. Ik heb de samenwerking als zeer fijn ervaren.

Ook Marlien Bakker, een medestudent, wil ik bedanken. Zij heeft vanuit een ander perspectief gekeken naar het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Haar onderzoek was gericht op de visies van professionals op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Hierdoor konden we overstijgend kijken naar het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Op diverse momenten hebben we de koppen bij elkaar gestoken en heeft er overleg plaatsgevonden betreft de thesis. De samenwerking verliep prettig en ik heb haar feedback als zeer bruikbaar ervaren.

Tevens wil ik ook alle trainers van diverse sportclubs bedanken. Zij hebben ervoor gezorgd dat ik een bezoek mocht brengen aan sportlessen voor kinderen onder de zes jaar. Op deze wijze heb ik ouders kunnen benaderen voor mijn onderzoek. De ouders die daadwerkelijk hebben deelgenomen aan het onderzoek wil ik ook hartelijk danken. Zonder medewerking, inbreng en enthousiasme van de betrokkenen was de totstandkoming van deze masterthesis niet mogelijk geweest.

Mariëlla van Straten

Juli 2016

Abstract

Background: Parents are an important link between sport activities and young children. However, little research into the perceptions of parents on sports activities for children under six years. This qualitative study aimed to gain insight into the perceptions of parents on sports activities for children under six years. This is done on the basis of sub-questions regarding sports activities, participation and lessons. **Method:** There has been used a semi-structured interview method in this qualitative study. Ten mothers with children under six years has been interviewed. Their children were using the sports in the municipality of Utrecht. The data were analyzed using analytical induction. **Results:** Regarding sports activities parents see a variety of reasons in order to make their young child sports. Parents find sports for (their) child(ren) important and believe that the offer must be appropriate and believe that the offer must be appropriate and that it offers opportunities to orientate. Regarding participation consultation, this takes place between parent and child, siblings and friends have influence and chance plays also a role. Furthermore, parents mention a variety of characteristics of teachers and content of the lessons. **Conclusion:** Parents have several reasons in order to make their young child sports and they find sports important for their child. Thereby is consultation and persuasion of the children possible. In the lessons, there is a child-centered approach. According parents the lessons of the existing sports activities for children under six years connect on the world experience, making skills, that are necessary to function in society, playfully picked up.

Keywords: Sports, young children, perception, parents, qualitative research

Samenvatting

Achtergrond: Ouders vormen een belangrijke schakel tussen het sportaanbod en jonge kinderen. Echter is nog weinig onderzoek gedaan naar de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Deze kwalitatieve studie had als doel om inzicht te verkrijgen in de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Dit is gedaan aan de hand van deelvragen over het sportaanbod, inspraak en lessen. **Methode:** In dit onderzoek is gebruik gemaakt van semigestructureerde interview-afnames bij tien moeders met kinderen jonger dan zes jaar. Hun kinderen maakten gebruik van het sportaanbod binnen de agglomeratie Utrecht. De data zijn door middel van analytische inductie verwerkt. **Resultaten:** Wat betreft het sportaanbod zien ouders diverse beweegredenen om hun jonge kind te laten sporten. Ouders vinden sporten voor (hun) kind(eren) belangrijk, zijn van mening dat het aanbod passend moet zijn en dat het

Perceptie van Ouders op het Sportaanbod voor Kinderen Onder de Zes Jaar

oriëntatiemogelijkheden biedt. Betreft inspraak vindt er overleg plaats tussen ouder en kind, hebben vriendjes en br(oers)/(z)usjes invloed en speelt toeval tevens een rol. Verder noemen ouders kenmerken betreft lesgevers en lesinvulling. **Conclusie:** Ouders zien diverse beweegredenen om hun jonge kind te laten sporten. Ze vinden dat sporten passend moet zijn. Daarenboven is inspraak van de kinderen bij de sportkeuze mogelijk. Ook in de lessen is er sprake van een kindgerichte aanpak. Volgens ouders sluiten de lessen van het bestaande sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar aan op de belevingswereld. Hierdoor worden benodigde vaardigheden, om te kunnen functioneren in de samenleving, spelenderwijs opgepikt.

Sleutelwoorden: Sportaanbod, jonge kinderen, perceptie, ouders, kwalitatief onderzoek.

Perceptie van Ouders op het Sportaanbod voor Kinderen Onder de Zes Jaar

‘Nederlandse kinderen behoren tot de gelukkigste kinderen ter wereld’. Zo luidt een krantenkop naar aanleiding van een onderzoek van Unicef (Unicef, 2014). Nederlandse kinderen groeien op in één van de hooggeïndustrialiseerde westerse landen, waarbij de samenleving is gemoderniseerd, getransformeerd en multicultureel is geworden (Rutten, 2007). Deze processen hebben er in de loop der jaren toe geleid dat de nadruk meer op de waardigheid van het individu is komen te liggen. De boodschap in de heersende westerse cultuur luidt dat het zeer belangrijk is om mooi, aantrekkelijk, gelukkig en succesvol te worden én te blijven (Groesz, Levine, & Murnen, 2002; Morrison, Kalin, & Morrison, 2004). Dit verlangen naar autonomie en zelfontplooiing (Felling, 2004) wordt ook wel omschreven als ‘individualisering’.

De individualisering zorgt voor een complexe samenleving die hoge eisen stelt aan kinderen. Niet alleen via de schoolloopbaan (Delfos, 2004) en in het gezin moeten kinderen bepaalde vaardigheden leren en beheersen, willen zij vandaag de dag tot zelfstandigheid komen. De ontwikkeling van kinderen en daarmee hun latere maatschappelijke succes vindt ook plaats via ‘leerzame’ vrijetijdsactiviteiten. Steeds vaker wordt benadrukt dat de ontwikkeling van kinderen daarnaast mede afhangt van de kansen die zij hebben in de context van sport en bewegen (Hake, 2000). Daarbij neemt het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar toe. Op steeds jongere leeftijd kunnen kinderen terecht bij sportclubs (Bosscher, Bingham, Shibli, Bottenburg, & De Knop, 2007; Côté, Lidoren, & Hackfort, 2009).

Het deelnemen aan sportactiviteiten met leeftijdgenoten en het daardoor aangaan van sociale relaties in de vrije tijd wordt inmiddels als een belangrijke determinant voor de ontwikkeling van sociaal kapitaal en van een sterke sociale identiteit gezien (Ridge & Millar 2000; Schneider, 2004). Kinderen krijgen door middel van sport een hoger zelfvertrouwen, een hogere mate van psychosociale volwassenheid en een betere sociale competentie (Boonstra & Hermens 2011; Clenendin, Businelle, & Kelley, 2005; Fletcher, Nickerson, & Wright, 2003; Rutten 2007; Zijlstra & Wever, 2014).

Naast deze sociale effecten heeft sporten ook effecten op het gebied van motoriek, ontspanning, welbevinden, leervermogen en gezondheid. Zo blijkt uit meerdere onderzoeken dat bewegen een positief effect heeft op de ontwikkeling van motorische competentiebeleving en motorische vaardigheden (Volman & Wimmers, 2000). Dit wordt mede verklaard door succeservaringen die tijdens het uitvoeren van motorische activiteiten ervoor zorgen dat iemand zich motorisch competent gaat voelen (Harter, 1982). Vervolgens leidt dit tot een toenemende intrinsieke motivatie om lichamelijk actief te zijn (Carroll &

Loumidis, 2001). Op deze wijze zorgt sport voor ontspanning en plezier (Allender, Cowbum, & Foster, 2006; Fraser-Thomas & Côté, 2007; Zijlstra & Wever, 2014).

Bovengenoemde processen staan in verband met diverse fysiologische mechanismen zoals een betere doorbloeding in het menselijke brein, wat zorgt voor een goed welbevinden (Bun, Schütz, & Hilgersom, 2007; Cox, 2007; Kirkcaldy, Shephard, Siefen, 2002; Singh, Uijtdewilligen, Twisk, Van Mechelen, & Chinapaw, 2012) en een beter leervermogen (Coe, Pivarik, Womack, Reeves, & Malina, 2006; Dordel & Breithecker, 2003; Singh et al., 2012; Steiner, 2001; Van der Borght, 2006). Echter moet worden opgemerkt dat resultaten, uit andere onderzoeken inzake het effect van sport op het cognitief functioneren, niet altijd even consistent zijn (Biddle & Asare, 2011). Waar meer consistentie over is, is dat een betere doorbloeding leidt tot een betere stofwisseling, wat helpt om op gewicht te blijven. Diverse onderzoeken tonen aan dat sporten het risico op overgewicht verkleint (Berger & Reijneveld, 2011; Drenowatz et al., 2013).

De effecten op het gebied van socialisatie, motoriek, ontspanning, welbevinden, leervermogen en gezondheid stellen kinderen in staat om zich te ontwikkelen en te participeren in de complexe samenleving. Initiatieven om sporten bij kinderen te bevorderen, worden dan ook aanbevolen (Bun et al., 2007). Paradoxaal genoeg wordt regelmatig de noodklok geluid over de bewegingsarmoede en achteruitgang in de motorische competentiebeleving van jonge kinderen (Both, 2005). Kinderen tussen de twee en zes jaar lijken niet veel te bewegen (Oliver, Schofield & Kolt, 2007; Timmons, Naylor & Pfeiffer, 2007). Dit is zorgelijk aangezien de eerste zes levensjaren van kinderen een kritieke fase vormen. Deze fase vormt een aanknopingspunt om gedrag aan of juist af te leren. Kinderen zijn in deze fase nog in de groei, waardoor risicofactoren voor problemen op latere leeftijd kunnen worden gesignaleerd en worden bestreden (Both, 2005). Interventie of behandeling blijkt bij kinderen dan ook succesvoller dan bij volwassenen (Van Wouwe, Renders, Bruil, & Hirasing, 2004).

Ouders spelen een essentiële rol bij de ontwikkeling van hun jonge kind. Kinderen onder de zes jaar zijn namelijk voor een groot deel afhankelijk van hun ouders. Via het 'modeling'-principe zien kinderen hun ouders als voorbeeld. Kinderen doen vooral wat ouders doen, minder wat ouders zeggen. Een positieve houding van ouders over sporten en bewegen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van fysieke activiteit (Hack, Wagemaker, & Zwart, 2009; Van Wouwe et al., 2004). Tevens kunnen jonge kinderen steun ervaren van ouders. Ze zijn onmisbaar bij de begeleiding en motivatie van kinderen

(Coleman, Cox, & Roker, 2008; Kirby, Levin, & Inchley, 2013). Gezien deze afhankelijkheid vormen ouders een belangrijke schakel tussen het jonge kind en sport.

Een positieve houding van ouders tegenover sport, maakt dus de weg vrij om kinderen onder de zes jaar te laten sporten en zichzelf te ontplooien. Echter is er weinig bekend over de houding van ouders over het sportaanbod. Ook is er weinig onderzoek gedaan naar ervaringen, kennis en meningen van ouders betreft het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Houdingen, ervaringen en meningen kunnen worden geschaard onder de term 'perceptie'. Wat bekend is, is dat verschillende sociaal-economische factoren (lage opleiding, niet-westerse achtergrond, overgewicht, geen betaalde arbeid, één-ouder gezin,) sterke voorspellers van een relatief geringe sportdeelname zijn (Elling & Van den Dool, 2010). Tevens geven ouders van kinderen van 0 tot 20 jaar aan dat hun kind niet sport, omdat hun kinderen niet gemotiveerd zijn (Elling & Van den Dool, 2010). Daarnaast blijkt uit onderzoek dat omgevingsstimulansen, maar ook een aantal persoonlijke motieven te onderscheiden zijn om wel te sporten. Zo zijn er gezondheids-, leer-, sociale-, bewegings-, en prestatiemotieven (Atherton, Turner, & Russell, 2001; Van Herwijnen, Bange, Van der Fits, Vermeer, 1991; Van Lindert et al., 2008).

Meer kennis over de perceptie van ouders biedt handvatten voor sportclubs en bonden om (meer) aansluiting te vinden bij ouders. Aan de hand van verworven kennis kunnen bestaande sportprogramma's voor kinderen onder de zes jaar worden aangepast (De Vet, De Ridder, & De Wit, 2011; Wiersma & Fifer, 2008). Naast het aanpassen van sportprogramma's kunnen ook gezinsinterventies worden geoptimaliseerd (Bemelmans, Wendel-Vos, Bos, Schuit & Tjihuis, 2004). Ontbrekende kennis met betrekking tot opvoedgedrag rondom sport en bewegen bij ouders kan worden aangevuld door middel van psycho-educatie (Ritchie, Crawford, Hoelscher, & Sothorn, 2006).

Wanneer de perceptie van sportclubs en ouders overeenkomen, wordt het voor kinderen onder de zes jaar eenvoudiger om gebruik te maken van het sportaanbod. Het is dan ook van belang om de ontbrekende kennis betreft de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar aan te vullen en meer inzicht hierin te verkrijgen. In deze studie wordt dan ook onderzocht wat de perceptie van ouders is op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Om een holistisch beeld te krijgen van de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar, wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van deelvragen. De eerste deelvraag luidt; (1) Wat is de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar? Het doel hierbij is om onder andere inzicht te verkrijgen in welke houding ouders hebben bij het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Daarnaast

wordt de tweede deelvraag beantwoord; (2) Wat is de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar betreft inspraak. Tot slot wordt de derde deelvraag onderzocht; (3) Wat is de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar betreft de lessen?

Methode

Design

Dit cross-sectionele en kwalitatieve onderzoek maakte onderdeel uit van het grotere “Physical Activities and sports for Preschoolers in the Netherland” (PAP-nl) project. Dit project had als doel om een overzicht te creëren van georganiseerde beweeg- en sportactiviteiten die voor peuters en kleuters worden aangeboden in de agglomeratie Utrecht (Smits, Kamphuis, & Backx, 2015). Het onderzoek was explorierend van aard, gezien de beperkte wetenschappelijke kennis over de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Respondenten

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een gelegenheidssteekproef op niet-aselecte basis. Tien Nederlandse ouders zijn geïnterviewd. De inclusiecriteria waar de ouders aan moesten voldoen waren 1) dat ouders minstens een kind onder de zes jaar hadden. Er is voor deze leeftijdscategorie gekozen, omdat ouders op deze leeftijden de grootste invloed uit kunnen oefenen op het gedrag van kinderen (Hediger, Overpeck, Kuczmarski, & Ruan, 2001). 2) Daarnaast moesten de kinderen van de betreffende ouders gebruik maken van het sportaanbod binnen de agglomeratie Utrecht, dat wil zeggen de stad Utrecht of haar omringende kernen .

Wervingsprocedure

Contactpersonen binnen de sportverenigingen uit de PAP-NL studie werden in december 2015 per mail geattendeerd op een vervolgonderzoek door de onderzoeksleider (Dirk-Wouter Smits). Wanneer er na twee weken geen respons was, werd er telefonisch contact opgenomen. Na instemming van de contactpersonen van de sportverenigingen zijn deze verenigingen tijdens lesmomenten voor kinderen onder de zes jaar bezocht in de maanden februari en maart van het jaar 2016. Tijdens deze bezoeken is aan ouders gevraagd om deel te nemen aan een telefonisch interview. Na werving van ouders hebben 31 ouders van de ruim 50 aanwezige ouders hun telefoonnummer achtergelaten. Het is niet haalbaar geweest om al deze ouders te interviewen. De ouders die deel wilden nemen, zijn op een later gewenst moment, eind maart en begin april van het jaar 2016 gebeld.

Meetinstrumenten

Semigestructureerd interview

Met het oog op het verkrijgen van diepte in het onderzoek, betreft de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar, is in het huidige onderzoek gebruik gemaakt van een semigestructureerd interview (Plochg, Juttman, & Klazinga, 2012). De duur van een interview bedroeg 20 a 30 minuten. Tijdens het semigestructureerde interview werd gebruik gemaakt van drie vooraf opgestelde topics, namelijk: het sportaanbod, de inspraak en de lessen. In bijlage 1 is de gebruikte topiclijst terug te vinden. Deze topics werden alle interviews als rode draad gebruikt.

Verder is de onderzoeker voorafgaand aan de interviewafname getraind op gespreksvaardigheden door de cursussen Klinische Vaardigheden I en II te volgen. Dit vanwege de waarborging van de kwaliteit van de interviews.

Afname interview

Voor aanvang van het onderzoek is expliciet om de toestemming van de ouders gevraagd, zijn duidelijke instructies gegeven over de gang van zaken van het onderzoek en zijn een aantal vragen gesteld om achtergrondinformatie te krijgen. Verder werd vermeld dat de gegevens strikt anoniem verwerkt zouden worden. De toestemmingsverklaring en het interview werden vastgelegd met behulp van een recorder. Bovendien konden de antwoorden van respondenten op deze wijze zo nauwkeurig mogelijk werden geregistreerd (Plochg et al., 2012). Hierdoor werd de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot. Tevens werd het makkelijker om de interviews uit te werken en te analyseren en was herhaalbaarheid hierbij mogelijk (Baarda, De Goede, Teunissen, 2005). Verder zijn er tijdens het interview aantekeningen gemaakt.

Data-analyse

De data-analyse heeft plaatsgevonden aan de hand van de kwalitatieve analysemethode van Baarda et al. (2005). Allereerst zijn de interviews met behulp van de opnames verbatim uitgewerkt in Microsoft Word. Vervolgens is de eerste reductiefase ingegaan gevolgd door open, axiaal en selectieve codering (Van Staa & Evers, 2010). Op deze wijze zijn er labelrijen ontstaan. Uit deze rijen zijn kernthema's tot stand gekomen. Deze zijn gebruikt om de drie deelvragen te beantwoorden.

Met het oog op de intersubjectiviteit zijn de opgestelde kernlabels en kernthema's bekeken door een tweede (en een derde) beoordelaar. Bij gebrek aan eenstemmigheid zijn discussies gevoerd en is er uiteindelijk consensus bereikt.

Resultaten

Uit de PAP-NL studie zijn uiteindelijk vier verenigingen benaderd, te weten: een gymnastiekvereniging, een korbalvereniging, een worstelvereniging en een zwemvereniging (zie bijlage 2). Binnen de genoemde verenigingen zijn tien ouders telefonisch geïnterviewd op een voor de ouder gewenst tijdstip. Respondenten waren allen moeders met minstens één kind van onder de zes jaar die gebruik maakte van het sportaanbod in de agglomeratie Utrecht. De respondenten hadden, op één respondent na, allemaal een partner. Opvallend is dat de respondenten een relatief hoog inkomen hadden. Hoewel de hoogst genoten opleidingen varieerden van vmbo tot WO, had een meerderheid een WO-opleiding. In tabel 1 is een totaaloverzicht van de karakteristieken van de respondenten weergegeven.

Tabel 1

Karakteristieken van de respondenten in de leeftijd van 25-47 jaar

	Hoogst genoten opleiding	Inkomen	Beroep	Gezinssamenstelling	Type sport kind	Sport u?
P1	WO	Boven modaal	Manager taaltrainingsbureau	V,M, 4 kinderen	Gymnastiek	ja
P2	WO	Boven modaal	Huisvestingsadviseur	V,M, 2 kinderen	Gymnastiek	ja
P3	HBO	Modaal	Commercieel-relatiebeheerder	V,M, 2 kinderen	Korfbal	ja
P4	WO	Boven modaal	Orthopedagoog	V,M, 3 kinderen	Korfbal	ja
P5	WO	Boven modaal	Marketingmanager	V,M, 3 kinderen	Kindersportacademie	ja
P6	WO	Boven modaal	Jurist	V,M, 3 kinderen	Kindersportacademie	Nee
P7	HBO	Boven modaal	Leerkracht	V,V, 1 kind	Worstelen	ja
P8	MBO	Boven modaal	Medewerker hypotheeker	V,M, 2 kinderen	Worstelen	Nee
P9	VMBO	Onder modaal	Huisvrouw	V, 3 kinderen	Worstelen	ja
P10	WO	Boven modaal	Klinisch medicus	V,M, 3 kinderen	Zwemmen	Nee

V= vrouw M= man

Om inzicht te verkrijgen in de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar werden de opgestelde deelvragen beantwoord met betrekking tot (1) het sportaanbod, (2) de inspraak en (3) de lessen. De belangrijkste resultaten van de deelvragen, die uit de analyse zijn verkregen, worden besproken aan de hand van thema's. Per thema zijn de resultaten in tabellen weergegeven.

Het sportaanbod

De eerste deelvraag was: Wat is de perceptie van ouders op **(1) het sportaanbod** voor kinderen onder de zes jaar? Deze vraag kan worden beantwoord aan de hand van vier thema's die zijn geïdentificeerd: (a) *(beweeg)redenen zien* (tabel 2), (b) *nadeel zien* (tabel 3), (c) *oordeel over de mate van het sportaanbod* (tabel 4), en (d) *passendheid* (tabel 5).

Betreft het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar blijkt dat ouders (a) *(beweeg)redenen zien* (zie tabel 2). Respondenten noemden dat sporten onder andere plezier oplevert en voornamelijk kinderen bezig laat zijn. Kinderen zijn door te sporten actief en kunnen energie opdoen en energie kwijtraken. 'Anders zitten ze thuis alleen maar achter de PlayStation/tv' of 'worden ze een 'couch potato'. Sporten wordt als een inspiratiebron en een uitdaging gezien. 'Hij groeit en bloeit mentaal maar ook fysiek'. Een andere veelgenoemde beweegreden is dat sporten de motorische ontwikkeling bevordert en bijdraagt aan een goede gezondheid. 'Het helpt bijvoorbeeld tegen overgewicht, al hebben mijn kinderen daar niet mee te maken', 'Sport is goed voor zijn eigen welbevinden.' Daarnaast noemen respondenten frequent dat sport bijdraagt aan de sociale ontwikkeling. (Samen) sporten biedt jonge kinderen de mogelijkheid om hun sociale netwerk uit te breiden. Kinderen leren om respect voor elkaar te hebben, hun emotie te reguleren, te luisteren, samen te werken, op hun beurt te wachten, te winnen en te verliezen.

Tabel 2

Thema (a)(beweeg)redenen zien

Beweegreden	Frequentie*	Citaat
-Motoriek	10 x	'Worstelen doe ik meer voor de motoriek'
-Sociaal	10 x	'Mijn kind heeft sociale contacten nodig'
-Bezig/actief zijn	9 x	'Sporten is belangrijk, dat ze iets actiefs doen en niet alleen maar binnen zitten'
-Plezier	6 x	'Hij geniet ervan, hij is tevreden als hij sport'
-Gezond	5 x	'Ik vind het belangrijk voor het lichaam'
-Uitdaging	1 x	'Binnen de cyclus is mijn kind meer gaan durven/doen'
-Inspiratiebron	1 x	'Hij is geïnspireerd door worstelen en altijd mee bezig'

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een bepaalde beweegreden heeft genoemd.

Naast deze beweegredenen (*b*) zien ouders ook *nadeel* (zie tabel 3) in het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Wat blijkt is dat trainingstijden van sportverenigingen ongunstig kunnen zijn. ‘Het is passen en meten in de eigen agenda om alles gepland te krijgen.’ Een ruime meerderheid van de respondenten merkt op dat het tijd kost om hun jonge kind (en andere gezinsleden) te laten sporten.

Verder zegt de minderheid van de respondenten dat de prijs een rol kan spelen. ‘Als een sport veel kosten met zich mee brengt, kan dit nadelig zijn.’ Een andere respondent merkt op dat ze de sport niet per se te duur vond, maar dat de prijs-kwaliteitsverhouding niet klopte. Om die reden is er gestopt met de gymnastieklessen van het kind.

Tabel 3

Thema (b) nadeel zien

Nadeel	Frequentie*	Citaat
Sport kost tijd	6 x	<i>‘Het is een gegoochel qua tijd om sportclubjes erbij te regelen’</i>
Prijs	2 x	<i>‘De gymnastieklessen heb ik gestopt omdat ik het duur vond’</i>

**Noot:* De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een bepaald nadeel heeft genoemd.

Als antwoord op de bovenstaande deelvraag kwam daarnaast naar voren dat ouders een (*c*) oordeel hebben over de mate van het sportaanbod (zie tabel 4). Bij dit thema komt naar voren dat een minderheid van de ouders vindt dat er in voldoende mate het sportaanbod is. ‘Het sportaanbod voor kinderen tot een jaar of vier à vijf is voldoende.’ Daarentegen spreekt een ruime meerderheid van de respondenten negatief over de mate van het sportaanbod voor jonge kinderen. Ouders vinden de mate van het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar onvoldoende. ‘Er is gewoon veel te weinig aanbod om te kunnen sporten voor jonge kinderen in Utrecht.’ De helft van de respondenten spraken over het bestaan van lange wachtlijsten (1 à 2 jaar) bij het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Meerdere malen kwam naar voren dat een vier à vijf jarige al op een wachtlijst staat om deel te kunnen nemen aan het sportaanbod voor kinderen bóven de zes jaar. Met name bij populaire sporten als hockey en voetbal was dit het geval. De vraag naar sport bij jonge kinderen onder de zes jaar is groter dan het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Oorzaken die worden genoemd staan in het kader van te weinig capaciteit van de clubs.

Tabel 4

Thema (c) oordeel hebben over de mate van het sportaanbod

Oordeel	Frequentie*	Citaat
Voldoende sportaanbod	3 x	<i>'Aanbod voor kinderen tot een jaar of 4 a 5 is wel voldoende'</i>
Onvoldoende sportaanbod	6 x	<i>'In Nieuwegein is een wachtlijst voor hockey voor onder de zes'</i>

**Noot:* De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een oordeel heeft genoemd

Naast de beweegredenen, de nadelen en het oordeel over de mate van het sportaanbod die ouders hebben als perceptie op het sportaanbod vinden ze *(d) passendheid* (zie tabel 5) ook van belang. Naar voren is gekomen dat het sportaanbod passend moet zijn voor jonge kinderen. Ouders vinden dat sporten belangrijk is en kinderen met plezier actief moeten zijn. Echter moet sport niet te vroeg aangeboden worden, aangezien 'niet alles moet wijken voor de sport' en jonge kinderen naast een vaste sport 'gewoon moeten kunnen spelen'. Genoemd wordt dat kinderen zich op jonge leeftijd moeten kunnen oriënteren. 'Ik vind het belangrijk dat ze op die leeftijd nog verschillende dingen uitproberen' aldus een respondent. Ouders vinden dat sporten in het algemeen een jonge kind (sociaal) doet leren. Eén ouder merkt op dat ze voorheen dacht dat er voor jonge kinderen nog niet zoveel valt te leren. Pas later besepte ze dat er 'eigenlijk best veel valt te leren op zo'n jonge leeftijd.' Om kinderen onder de zes jaar te laten sporten wordt de suggestie geboden voor een haal- en brengservice naar sportclubjes vanuit de BSO. 'Zo'n service is een gat in de markt, gezien ouders weinig tijd hebben.'

Tabel 5

Thema (d) passendheid

Passendheid	Frequentie*	Citaat
-Sporten is belangrijk	7 x	<i>'Sporten hoort erbij, het is gewoon belangrijk'</i>
-Oriënteren	5 x	<i>'Uitproberen is goed, zodat kinderen weten wat bij ze past'</i>
-(Sociaal) leren	4 x	<i>'Beweging bij kinderen heeft invloed op de ontwikkelen, zowel op leer- als sociaal gebied.'</i>
-Plezier hebben	2 x	<i>'Het gaat er vooral om dat het kind plezier heeft'</i>
-Bereikbaar	2 x	<i>'Ook in drukke wijken moet er mogelijkheid zijn voor sport'</i>
-Niet te vroeg	2 x	<i>'Niet alles moet wijken voor sport, gewoon spelen is ook belangrijk'</i>

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een bepaalde vorm van passendheid heeft genoemd.

De inspraak

De tweede deelvraag was: Wat is de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar betreft **(2) de inspraak**. Deze vraag wordt beantwoord aan de hand van de thema's (a) *inspraak bij de sportkeuze* (tabel 6) en (b) *visie op inspraak* (tabel 7).

Bij (a) *Inspraak bij de sportkeuze* (zie tabel 6) kwam naar voren dat een minderheid van de ouders het kind geen medezeggenschap geeft bij de sportkeuze. Een argument hiervoor was dat een kind bij te veel inspraak 'anders in de toekomst ook gaat zeggen van; ik wil niet naar... of ...'. Een overgrote meerderheid vermeldde juist dat het kind de overhand heeft in het maken van een keuze in het sportaanbod. 'We hebben na overleg met ons kind gekozen voor de sport, omdat hij het zelf aangaf'. Het kind heeft de overhand betreft inspraak, waarbij er gezamenlijk overleg plaats vindt (tussen ouder én kind). Een meerderheid van de respondenten noemt ook dat er gezamenlijke inspraak is.

Daarnaast gaf de meerderheid van de respondenten aan dat naast de broers en zussen, ook vrienden van invloed zijn en inspraak hebben op de keuze van het sportaanbod. Ook kwam bij enkele respondenten naar voren dat er 'bij toeval' een keuze is gemaakt voor het sportaanbod.

Tabel 6

Thema (a) Inspraak bij de sportkeuze

Inspraak	Frequentie*	Citaat
-Ouder-kind (gezaamenlijke)	8 x	<i>'Je ziet snel of ze het leuk vinden, het is gewoon niet jouw sport dan gaan we wat anders proberen'</i>
-Kind heeft overhand	7 x	<i>'Ze mogen zelf kiezen wat ze willen, maakt me eigenlijk niet uit'</i>
-Brusjes/vriendjes	6 x	<i>'De jongste is in het korfbal gerold door de middelste'</i>
-Ouder heeft overhand	3 x	<i>'Kind heeft geen inspraak, omdat zwemles belangrijk is vind ik'</i>
-Toeval	3 x	<i>'Ik was niet bewust opzoek, het kwam zo uit omdat mijn zoon ook op school was waar het sportaanbod is'</i>

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een uitspraak betreft inspraak heeft genoemd.

Betreft inspraak werd ook het thema (b) 'visie op inspraak' (zie tabel 7) geïdentificeerd. Een aantal (3) respondenten vindt het belangrijk dat een kind niet gedwongen moet worden om te gaan sporten. Echter, wanneer er eenmaal een sportkeuze is gemaakt, is een meerderheid van de respondenten van mening dat het kind dan wel moet doorzetten voor een bepaalde periode. 'Je gaat op die sport dan kom je wel elke week, andere kinderen en de leraar rekenen op je', 'Ze wil op turnen, maar dan moet je wel een heel seizoen afmaken'.

Tabel 7

Thema (b) visie op inspraak

Visie	Frequentie*	Citaat
-Doorzetten	10 x	<i>'Het is heel belangrijk dat deze keus doorgezet wordt tot de zomer'</i>
-Niet dwingen	3 x	<i>'Ik vind dat je kinderen niet moet dwingen om te sporten'</i>

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een visie heeft genoemd betreft inspraak.

De lessen

De derde deelvraag was: Wat is de perceptie van ouders op **(3) de lessen**. Deze vraag kan worden beantwoord aan de hand van de thema's (a) *lesgevers* (tabel 8) en (b) *lesinvulling* (tabel 9).

Ouders omschrijven *Lesgevers (a)* (zie tabel 8) meerdere malen als kindgericht, enthousiast en sturend. ‘Lesgevers bieden suggesties om kinderen aan te sturen’, ‘lesgevers hebben de insteek om kinderen wat te leren’. Bovendien bieden, volgens een meerderheid van de respondenten, de lesgevers ondersteuning. ‘De juf heeft angsten bij mijn zootje weggenomen, waardoor hij dingen toch durft te doen’. Verder komt naar voren dat lesgevers enthousiasmeren en een vriendelijke sfeer beogen, waarbij er een gebalanceerde structuur in de lessen wordt aangehouden. Ouders zijn dan ook van mening dat het belangrijk is dat lesgevers het de kinderen naar hun zin maken. Naar voren komt dat ouders het vooral belangrijk vinden dat de lesgever het hun kind naar de zin maakt en dat het kind ‘lekker beweegt’. ‘Ik zie daarbij geen verschil of er wel of geen diploma is behaald door de lesgever.’ Een meerderheid laat weten dat er geen weet is over de diploma’s van een lesgever. Wel merken ouders verschil in lesgevers qua ervaring. Sommige (jonge) lesgevers hebben weinig ervaring en ‘hebben nog niet veel kaas gegeten van het lesgeven’. Andere lesgevers zijn kundig en ervaren. Ouders denken dat jonge lesgevers minder visie achter de lesinvulling hebben.

Tabel 8

Thema (a) Eigenschappen van lesgevers

Eigenschappen van lesgevers	Aantal x genoemd	Citaat
-Gediplomeerd	5 x	<i>‘Ik heb niet gevraagd naar diploma’s, ik ben daar niet mee bezig’</i>
-Sturend/steunend	5 x	<i>‘Lesgevers hebben insteek om kinderen wat te leren’</i>
-Kindgericht	3 x	<i>‘Ik vind de lesgever goed, hij kijkt goed wat kinderen kunnen’</i>
-(On)ervaren	3:1 x	<i>‘Het zijn mensen met ervaring’/ ‘Lesgevers zijn jonge meiden’</i>
-Gebalanceerde Structuur	3 x	<i>‘Lesgevers laten de kinderen ook wel los spelen, dat is nodig op die leeftijd’</i>
-Enthousiast	3 x	<i>‘De lesgever maakt hem enthousiast’</i>
-Kundig	3 x	<i>‘De lesgever is professioneel’</i>
-Gericht op vermaak	2 x	<i>‘Dankzij juf vindt hij het nu leuk om naar zwemmen te gaan’</i>
-Sfeer	1 x	<i>‘Trainers beogen een vriendelijke sfeer’</i>
-Geduldig	1 x	<i>‘Ik vind de lesgever geduldig’</i>

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of geen eigenschappen van lesgevers heeft genoemd.

Vervolgens merkte een meerderheid van de respondenten betreft *lesinvulling (b)* (zie tabel 9) op dat de lessen gestructureerd zijn. ‘De invulling van de les is professioneel, met opbouw, herkenning.’, ‘het is voor kinderen heel duidelijk’. Daarbij wordt ingespeeld op de belevingswereld van de kinderen en wordt er spelenderwijs en afwisselend lesgegeven. ‘Het is op een kindermanier: op kinderen gericht, eerst lekker uitrazen, voetballen en gek doen met leuke spelletjes’ Op een spelenderwijs leren maakt de kinderen enthousiast en het geeft ze inzicht in leerprocessen.

Tabel 9

Thema (b) kenmerkend aan lesinvulling

Kenmerk	Frequentie*	Citaat
-Gestructureerd	10 x	<i>‘Worstelen doe ik meer voor de motoriek’</i>
-Spelenderwijs	10 x	<i>‘Mijn kind heeft sociale contacten nodig’</i>
-Enthousiasmerend	9 x	<i>‘Sporten is belangrijk, dat ze iets actiefs doen en niet alleen maar binnen zitten’</i>
-Plezier	6 x	<i>‘Hij geniet ervan, hij is tevreden als hij sport’</i>
-Gezond	5 x	<i>‘Ik vind het belangrijk voor het lichaam’</i>
-Uitdaging	1 x	<i>‘Binnen de cyclus is mijn kind meer gaan durven/doen’</i>
-Inspiratiebron	1 x	<i>‘Hij is geïnspireerd door worstelen en altijd mee bezig’</i>

*Noot: De frequentie is tot stand gekomen door per respondent te turven of deze wel of niet een kenmerk van lesinvulling heeft genoemd.

Discussie

Dit kwalitatieve onderzoek had als doel om inzicht te verkrijgen in de perceptie van ouders op het sportaanbod voor hun kind onder de zes jaar. Dit inzicht is verkregen aan de hand van semigestructureerde interviews. De perceptie van tien moeders, waarvan hun kind van onder de zes jaar op een sport zat, zijn onderzocht.

Sportaanbod

Ouders kiezen voor sport, voor hun kind onder de zes jaar, omdat ze van mening zijn dat sporten van positieve invloed is op diverse ontwikkelingsgebieden zoals de motoriek, de sociale ontwikkeling en de gezondheid. Ouders vinden het belangrijk dat hun kinderen actief bewegen in plaats van passief achter een tablet of iPad te zitten (thema: a). Opvallend hierbij is dat weinig respondenten spreken over overgewicht bij hun kinderen. Waar overgewicht in

de literatuur juist veel is onderzocht, blijken ouders uit de onderzoeksgroep overgewichtbestrijding/preventie niet als beweegreden te zien. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat overgewicht in rijkere samenlevingen vooral voorkomt bij lager opgeleiden (Cornelisse-Vermaat, Van den Brink, & Groot, 2003).

Tevens hebben hoger opgeleiden vaak meer financiële middelen tot hun beschikking dan lager opgeleiden. De beschikking over meer financiële middelen kan in verband staan met het gegeven dat maar een kleine minderheid van de respondenten de prijs van sport als nadeel ziet. Een ander nadeel wat een meerderheid van de ouders opmerkt, is dat sport tijdrovend kan zijn. Het is passen en meten in de volle agenda om het jonge kind te laten sporten (thema: b). Dit kan worden verklaard doordat in een moderne maatschappij ouders steeds minder tijd hebben. Agenda's zijn overvol. Door alle sociale contacten en afspraken die mensen hebben, wordt hun leven rijker en hun sociaal kapitaal groter (Burt, 2001).

Bovendien ervaart een meerderheid van de ouders het als onprettig dat (hun) kinderen in het verleden niet direct konden sporten. Wegens onvoldoende mate van het sportaanbod zijn er wachtlijsten (thema: c). Hierdoor is het sportaanbod, voor kinderen onder de zes jaar in het algemeen, niet direct toegankelijk volgens ouders. Jonge kinderen krijgen op deze manier niet geheel de mogelijkheid om zich te oriënteren op welke sport ze leuk vinden, terwijl het juist van belang is dat kinderen 'trial-and-error' gebruiken. Op deze wijze kunnen kinderen erachter komen welke sport het meest bij hen past (Wylleman, Knop, Degreef, Dyck, & Theeboom, 1990). De beoefening van meerdere sporten in de kennismakingsfase vergroot de kans op levenslang sporten (Côté et al., 2009).

Tevens zijn ouders van mening dat kinderen vooral plezier moeten hebben in sporten. Jonge kinderen moeten intrinsiek gemotiveerd zijn. Daarbij vinden ouders dat er een juiste balans moet zijn tussen dat jonge kinderen op jonge leeftijd in aanraking komen met diverse sporten, maar daarnaast ook tijd over houden om andere dingen te doen (thema: d). Om te voorkomen dat de eigenheid en de normaliteit van kinderen niet meer is te zien, er teveel van ze wordt gevraagd, moet serieus naar het kind worden geluisterd (Delfos, 2004).

Inspraak

De balans is ook terug te zien als het gaat over de perceptie van ouders op het sportaanbod met betrekking tot de inspraak. Sportkeuzes worden door ouders en/of kinderen gezamenlijk en evenwichtig gemaakt. Daarnaast hebben ook brusjes en vriendjes invloed op de inspraak of keuzes worden gemaakt door toeval (thema: a).

Ouders hebben als visie dat je een kind niet moet dwingen om aan sport te doen. Intrinsieke motivatie is namelijk een belangrijke component om lichamelijk actief te zijn

(Carroll & Loumidis, 2001). Echter zijn ouders van mening dat een kind wel moet doorzetten als een sportkeuze eenmaal gemaakt is (thema: b).

Kijkend naar de perceptie van ouders over inspraak op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar kan worden gesteld dat westerse ouders een autoritatieve opvoeding hanteren. Hierbij is zelfbepaling, overleg en overreding van de kinderen mogelijk (Eldering, 2006; Pels, Distelbrink & Postma, 2009). Dit gaat gepaard met doorzettingsvermogen en intrinsiek motivatie om jezelf te ontplooien (Felling, 2004).

Lessen

Het belang dat ouders hechten aan zelfontplooiing blijkt ook wanneer wordt gekeken naar de perceptie van ouders op de lessen. Ouders zijn van mening dat de lesgevers een kindgerichte aanpak hanteren. Ze omschrijven lesgevers als onder andere kundig, sturend, enthousiast en geven kindgericht les (thema: a). Ouders zijn van mening dat de lesgevers de lessen vaak spelenderwijs invullen. De lessen sluiten aan bij de belevingswereld van kinderen. Dit geeft kinderen inzicht in hun leerproces en plezier in het bewegen. Door spelenderwijs te sporten kunnen sociale vaardigheden, die overal in de samenleving van belang zijn, worden opgepikt (Breedveld & Tiessen-Raaphorst, 2008; Verweel, 2007). Burdette en Whitaker (2005) suggereren dat het bevorderen van vrij spelen een goede manier is om het bewegen bij jonge kinderen te stimuleren. Zij stellen dat het stimuleren van spel, om jonge kinderen meer te laten bewegen, diverse doelen heeft. Voorbeelden van deze doelen zijn: het voorkomen en bestrijden van overgewicht en daarnaast het verbeteren van het welbevinden van kinderen.

Hieruit kan worden opgemaakt dat er sprake is van een 'scaffolding-techniek'. Dit houdt in dat een lesgever het kind helpt, begeleidt en stuurt bij dingen die het nog net niet zelfstandig kan (zone van naaste ontwikkeling). Hierdoor ontstaan leermomenten waarbij kinderen positief gestimuleerd worden en daardoor steeds weer boven zichzelf uit kunnen stijgen (Bickhard, 2013) (thema: b). Impliciet merken ouders dus op dat sporten leidt tot een beter leervermogen (Coe et al., 2006; Dordel & Breithecker, 2003; Singh et al., 2012; Van der Borgh, 2006). Deze effecten kunnen naast de context van sport en bewegen ook doorwerken in andere contexten waarin een kind opgroeit. Op deze manier kan een kind zich optimaal ontwikkelen.

Meerwaarde

Dit kwalitatieve onderzoek geeft diepgaande informatie aangezien er ingegaan is op achterliggende motivaties, meningen, wensen en behoeften van ouders van kinderen onder de zes jaar. De bevindingen van dit onderzoek hebben meerwaarde aangezien er nog weinig

onderzoek gedaan is naar de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Bij de bevindingen van dit onderzoek is data-saturatie bereikt met het gebruikte aantal respondenten. Na bereiking van deze data-saturatie is er bij de data-analyse gebruik gemaakt van een tweede beoordelaar, wat de betrouwbaarheid van de resultaten waarborgt. Doordat het onderzoek betrouwbaar is te noemen, draagt het bij aan de kennisverwerving betreft de perceptie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. De verkregen inzichten kunnen een bijdrage leveren aan het ontwikkelen en het aanpassen van (gezins)interventies en sportprogramma's (Kang, Zhu, Ragan, & Frogly, 2007). Dit zal naar verwachting het sporten bij jonge kinderen op den duur gaan bevorderen.

Methodische beperkingen

Bij het uitvoeren van het onderzoek zijn enkele methodische beperkingen ontstaan. Er is een gelegenheidssteekproef uitgevoerd, waarbij de respondenten niet random geselecteerd zijn. De onderzoeksgroep bestaat voor een groot deel uit hoogopgeleiden en enkel uit bereidwillige moeders waarvan hun kind onder de zes jaar aan sport (korfbal, gymnastiek, worstelen of zwemmen) doet. Deze steekproef is dan ook niet representatief (Neuman, 2012) en is niet te generaliseren. Hierdoor zijn de resultaten niet extern valide. Daarnaast is er gebruik gemaakt van telefonische interviews. Hierdoor is het voor de onderzoeker niet mogelijk geweest om non-verbaal gedrag te observeren. Reacties op vragen of bepaalde gezichtsexpressie van ouders konden niet worden meegenomen ter aanvulling bij het interview.

Aanbevelingen

Om het sportaanbod beter aan te laten sluiten bij kinderen onder de zes jaar wordt een aantal aanbevelingen gegeven aan sportclubs en ouders. Om aansluiting te vinden, dienen sportclubs te weten dat ouders intrinsieke motivatie van belang vinden om jonge kinderen te laten sporten. Ouders vinden het belangrijk dat kinderen plezier beleven aan het sporten. Lessen dienen daarbij kindgericht te zijn om de ontwikkeling van kinderen onder de zes jaar op diverse gebieden te bevorderen. Deze kindgerichtheid komt ook naar voren met betrekking tot de inspraak. Volgens ouders hebben jonge kinderen tot een bepaalde hoogte inspraak betreft de sportkeuze. Tevens komt naar voren dat ouders het als nadeel zien dat sporten veel tijd in beslag neemt. Ook spreekt een meerderheid over ervaringen met wachtlijsten. Dit bemoeilijkt het om een jong kind te laten sporten. Om sporten toegankelijker te maken voor kinderen onder de zes jaar, die al dan niet sporten, dient er een juiste balans te worden aangebracht tussen de vraag en het aanbod van sport voor kinderen onder de zes jaar. Dit biedt kinderen de mogelijkheid om zich te oriënteren op welke sport ze

leuk vinden. Daarenboven kunnen ouders bijvoorbeeld worden ontlast, met het oog op tijdsgebrek, door kinderen via een haal- en brengservice (bijvoorbeeld vanuit de BSO) naar het sportaanbod te vervoeren.

Aangezien de maatschappij digitaliseert is het voor ouders nuttig en praktisch om een sportwijzer te ontwikkelen. Een sportwijzer heeft als doel om ouders meer inzicht én overzicht te geven in het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Bijvoorbeeld door meer inzicht te geven in: het aantal sportmogelijkheden voor jonge kinderen binnen een bepaalde regio, of welke trainingstijden en tarieven er gelden voor het sportaanbod. Echter kan er via deze weg ook een stuk kennis met betrekking tot opvoedgedrag rondom sport en bewegen aan ouders worden overgedragen. Hierdoor wordt er meer aansluiting verkregen tussen het sportaanbod en ouders. Deze doelstelling sluit aan bij de doelen van de PAP-NL studie (Smits, et al., 2015).

Toekomstig onderzoek

Voor vervolgonderzoek is het van belang dat de steekproef wordt aangepast. Rekening moet worden gehouden met geslacht en hoogst genoten opleiding van de onderzoeksgroep. Bovendien is het gewenst om ouders in de onderzoeksgroep op te nemen die kinderen hebben onder de zes jaar die niet aan sport doen. Dit met het oog op waarborging van de externe validiteit van de perceptie van Nederlands ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Wanneer er inhoudelijke verbeteringen wordt gekeken, is het gewenst om bij vervolgonderzoek de interviews ‘live’ af te nemen zodat er ter aanvulling observatie van non-verbaal gedrag kan plaatsvinden (Distelbrink, Meeuwesen, & Pels, 2009). Ook dient verder te worden onderzocht in hoeverre ouders hun kind stimuleren betreft het verkrijgen van intrinsieke motivatie. Ouders geven namelijk aan dat ze het belangrijk vinden dat kinderen met plezier sporten en hun kind hierin medezeggenschap te geven. Wanneer meer bekend is over hoe ouders hun kind stimuleren, kunnen mogelijk ook kinderen onder de zes jaar ook worden gestimuleerd.

Conclusie

Uit dit kwalitatieve onderzoek blijkt dat ouders het sportaanbod waarin kinderen onder de zes jaar centraal staan belangrijk vinden. Ouders hebben voornamelijk als beweegredenen dat jonge kinderen door sport actief bezig zijn, hun sociale- en motorische vaardigheden verder kunnen ontwikkelen en plezier beleven. Sporten stelt jonge kinderen in staat om zich te ontwikkelen als persoon en te participeren in de westerse samenleving. Betreft inspraak geven ouders aan dat kinderen tot op zekere hoogte inspraak hebben.

Perceptie van Ouders op het Sportaanbod voor Kinderen Onder de Zes Jaar

Zelfbepaling, overleg en overreding van de kinderen is mogelijk. Ook in de lessen is er sprake van een kindgerichte aanpak. Volgens ouders sluit het bestaande sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar aan op de belevingswereld van kinderen. Hierdoor worden vaardigheden die nodig zijn om te kunnen functioneren in de samenleving spelenderwijs opgepikt. De lesgevers die kindgericht, sturend en enthousiast lesgeven spelen hierin een rol, aldus de ouders.

Literatuurlijst

- Allender, S., Cowburn, G., & Foster, G. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies. *Health Education Research, 21*, 826-835. doi:10.1093/her/cyl063
- Atherton, M., Turner, G. H., & Russell, D. (2001). More than a match: The role of football in Britain's deaf community. *Soccer & Society, 2*, 22-43. doi:10.1080 /714004857
- Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2005). *Basisonderzoek kwalitatief onderzoek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Wolters-Noordhoff
- Bemelmans, W. J. E., Wendel-Vos, G. C. W., Bos, G., Schuit, A. J., & Tijhuis, M. A. R. (2004). *Interventies ter preventie van overgewicht in de wijk, op school, op het werk en in de zorg; een verkennende studie naar de effecten*. Bilthoven: RIVM.
- Berger, M. Y. & Reijneveld, S. A. (2011). Jeugdgezondheidszorg, huisarts en kinderarts: Samen is slimmer in de zorg voor het obese kind. *Tijdschrift voor Kindergeneeskunde, 79*, 111-117. doi:10.1007/s12456-011-0022-y
- Bickhard, M. H. (2013). Scaffolding and self scaffolding: Central aspects of development. *LT Winegar, ScJ. Valsiner (Eds), Chz'ldreri'sd U, 610*, 33-52.
- Biddle, S. J. H. & Asare, M. (2011). Physical activity and mental health in children and adolescents: A review of reviews. *British Journal of Sports Medicine, 458*, 86-95. doi:10.1136/bjsports-2011-090185
- Boonstra, N. & Hermens, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport: Een literatuurreview naar de inverdieneffecten van sport*. Verkregen van <http://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/De%20maatschappelijke%20waarde%20van%20sport%20met%20voor%20en%20achterkant.pdf>
- Bosscher, V. de, J. Bingham, S. Shibli, M. van Bottenburg, & De Knop, P. (2007). *The global sporting arms race: An international comparative study on sports policy factors leading to international sporting success*. Oxford: Meyer & Meyer
- Both, K. (2005). Kinderen in beweging. *De Wereld van het Jonge Kind, 12*, 118-121. Verkregen van <http://www.kindvannature.nl/uploads/7640cdbf054a51883442dc4b1b88fc30.pdf>
- Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst (2008). *Rapportage Sport 2008*. Den Haag: SCP.

- Bun, C. J. E., Schütz, F. N., & Hilgersom, W. J. A. (2007). Gewicht, sport en psychosociale problematiek bij kinderen. *Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen*, 85, 274-279. doi:10.1007/BF03078689
- Burdette, H. L. & Whitaker, R. C. (2005). Resurrecting free play in young children, looking beyond fitness and fatness to attention, affiliation, and affect. *Archives of Pediatric & Adolescent Medicine*, 159, 46-50. doi:10.1001/archpedi.159.1.46.
- Burt, R. S. (2001). Structural holes versus network closure as social capital. In N. Lin, K.S. Cook & R.S. Burt (Eds.), *Social capital: theory and research* (pp. 31-56). New York: Aldine de Gruyter.
- Carroll, B. & Loumidis, J. (2001). Children's perceived competence and enjoyment in physical education and physical activity outside school. *European Physical Education Review*, 7, 24-43. doi:10.1177/1356336X010071005
- Clenendin, A. A., Businelle, M. S., & Kelley, M. L. (2005). Screening ADHD problems in the sports behavior checklist: Factor structure, convergent and divergent validity, and group differences. *Journal of Attention Disorders*, 8, 79-87. doi:10.1177/1087054705277166
- Coe, D. P., Pivarnik, J. M., Womack, C. J., Reeves, M. J., & Malina, R. M. (2006). Effect of physical education and activity levels on academic achievement in children. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 38, 1515-1519. doi:10.1249/01.mss.0000227537.13175.1b
- Coleman, L., Cox, L., & Roker, D. (2008). Girls and young women's participation in physical activity: Psychological and social influences. *Health Education Research*, 23, 633-647. doi:10.1093/her/cym040
- Cornelisse-Vermaat, J., W. Groot, & H. Maassen van den Brink (2003). De Prijs van overgewicht. *Economisch Statistische Berichten*, 4395, 92-94. Verkregen van https://www.researchgate.net/profile/JR_Cornelisse-Vermaat/publication/40116030_De_prijs_van_overgewicht/links/00b495232fc746e347000000.pdf
- Côté, J., R. Lidoren & D. Hackfort (2009). Issp position stand: To sample or to specialize? Seven postulates about youth sport activities that lead to continued participation and elite performance. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 9, 7-17. Verkregen van <http://www.issponline.org/documents/positionstand2009-1.pdf>
- Cox, A. (2007). *Literatuuronderzoek relatie cognitie en sport-bewegen*. CINOP Expertisecentrum.

- Delfos, M. F. (2004). Over ontwikkelen: Eisen en verwennen. *De Wereld van het Jonge Kind*, 239-242. Verkregen van <http://www.mdelfos.nl/2004-wjk-overontwikkelen.pdf>
- De Vet, E., De Ridder, D. T. D., & De Wit, J. B. F. (2011). Environmental correlates of physical activity and dietary behaviours among young people: A systematic review of reviews. *Obesity Reviews*, 12, e130-e142. doi:10.1111/j.1467-789X.2010.00784.x
- Distelbrink, M. J., Meeuwesen, L., & Pels, T. V. (2009). Communicatie over opvoedingsdoelen in Marokkaanse en Nederlandse gezinnen. *Kind en Adolescent*, 30, 36-50. doi:10.1007/BF03087930
- Dordel, S. & Breithecker (2003). Bewegte Schule als Chance einer Förderung der Lern- und Leistungsfähigkeit. *Haltung und Bewegung*, 23, 5-15. Verkregen van <http://www.schulebewegt.ch/internet/Schulebewegt/de/home/Grundlagen/literatur.parsys.92723.downloadList.20510.DownloadFile.tmp/dordelbreithecker.pdf>
- Drenowatz, C., Steiner, R. P., Brandstetter, S., Klenk, J., Wabitsch, M., & Steinacker, J. M. (2013). Organized sports, overweight, and physical fitness in primary school children in Germany. *Journal of Obesity*, 2013, 1-7 doi:10.1155/2013/935245
- Eldering, L. (2006). *Cultuur en opvoeding. Interculturele pedagogiek vanuit ecologisch perspectief*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Elling, A. & Van den Dool, R. (2010). *Niet-sporters: Achtergronden en opvattingen. Aanvullende rapportage SportersMonitor 2008*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Felling, A. J. A. (2004). *Het proces van individualisering in Nederland: een kwarteeuw sociaal-culturele ontwikkeling*. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen.
- Fletcher, A. C., Nickerson, P., & Wright, K. L. (2003). Structured leisure activities in middle childhood: Links to well-being. *Journal of Community Psychology*, 31, 641- 659. Verkregen van https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/A_Fletcher_Structured_2003.pdf
- Fraser-Thomas, J. & Côté, J. (2007). Youth sports: Implementing findings and moving forward with research. *Athletic Insight*, 8, 12-27. Verkregen van <http://www.athleticinsight.com/Vol8Iss3/YouthPDF.pdf>
- Groesz, L. M., Levine, M. P., & Murnen, S. K. (2002). The effect of experimental presentation of thin media images on body satisfaction: A meta-analytic review. *International Journal of Eating Disorders*, 31, 1-16. doi:10.1002/eat.10005
- Hack, H. W., Wagemaker, Y. O., & Zwart, R. M. (2009). *Sport geneeskunde*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

- Hake, B. (2000). Deelname aan levenslang leren voor iedereen? In: F. Glastra & F. Meijers (Eds.), *Een Leven Lang Leren?* 's-Gravenhage: Elsevier Bedrijfsinformatie.
- Harter, S. (1982). The perceived competence scale for children. *Child Development*, 53, 87-97. doi:10.2307/1129640
- Hediger, M. L., Overpeck, M. D., Kuczumarski, R. J., & Ruan, J. W. (2001). Association between infant breastfeeding and overweight in young children. *Journal of the American Medical Association*, 285, 2453-2460. doi:10.1001/jama.285.19.2453
- Kirby, J., Levin, K. A., & Inchley, J. (2013). Socio-environmental influences on physical activity among young people: A qualitative study. *Health Education Research*, 28, 954-969. doi:10.1093/her/cyt085
- Kirkcaldy, B., Shephard, R., & Siefen, R. (2002). The relationship between physical activity and self-image and problem behaviour among adolescents. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 37, 544- 50. doi:10.1007/s00127-002-0554-7
- Morrison, T. G., Kalin, R., & Morrison, M. A. (2004). Body-image evaluation and body-image investment among adolescents: A test of sociocultural and social comparison theories. *Adolescence*, 39, 571-592. Verkregen van https://www.researchgate.net/profile/Todd_Morrison/publication/8059139_Body_image_evaluation_and_body_image_investment_among_adolescents_A_test_of_sociocultural_and_social_comparison_theories/links/551645da0cf2b5d6a0ed89b6.pdf
- Oliver, M., Schofield, G. M., & Kolt, G. S. (2007). Physical activity in preschoolers. Understanding prevalence and measurement issues. *Sports Medicine*, 37, 1045-1070. doi:10.1111/1467-1642/07/0012-1045/\$44.95/0
- Pels, T., Distelbrink, M., & Postma, L. (2009). *Opvoeding in de migratiecontext. Review van onderzoek naar de opvoeding in gezinnen van nieuwe Nederlanders*. Utrecht: VerweyJonker Instituut.
- Ridge, T. & Millar, J. (2000). Excluding Children: Autonomy, friendship and the experience of the care system. *Social Policy & Administration*, 34, 160-175. doi:10.1111/1467-9515.00183
- Plochg, T., Juttman, R. E., & Klazinga, N. S. (2012). *Handboek gezondheidszorgonderzoek*. Bohn Stafleu van Loghum.
- Ritchie, L. D., Crawford, P. B., Hoelscher, D. M., & Sothorn, M. S. (2006). Position of the American dietetic association: Individual-, family-, school-, and community-based interventions for pediatric overweight. *Journal of the American Dietetic Association*, 106, 925-945. doi:10.1016/j.jada.2006.03.001

- Rutten, P. (2007). *Digitalisering en dynamiek: over de consequenties van de digitale revolutie voor de media-industrie, in het bijzonder de uitgeverij*. Amsterdam University Press
- Schneider, D. (2004). *The psychology of stereotyping*. New York: Guilford Press.
- Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J., Van Mechelen, M., & Chinapaw, M. (2012). Physical activity and performance at school: A systematic review of the literature including a methodological quality assessment. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, *166*, 49–55. doi:10.1001/archpediatrics.2011.716.
- Smits, D. W., Kamphuis, C. B. M., & Backx, F. J. G., (2015). *Projectplan in vogelvlucht*. Verkregen van [https://www.dropbox.com/home/Thema%201.5_Sport%20voor%20het%20jonge%20kind/Info%20PAP-NL?preview=PAP-NL+studie+\(projectplan+in+vogelvlucht\)_juni+2015.pdf*\(hoe moet ik dit verwijzen?\)](https://www.dropbox.com/home/Thema%201.5_Sport%20voor%20het%20jonge%20kind/Info%20PAP-NL?preview=PAP-NL+studie+(projectplan+in+vogelvlucht)_juni+2015.pdf*(hoe+moet+ik+dit+verwijzen?))
- Timmons, B.W., Naylor, P-J., & Pfeiffer, K. A. (2007). Physical activity for preschool children — how much and how? *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, *32*, 122–134. doi:10.1139/H07-112
- Unicef. (2014). Child well-being in rich countries a comparative overview. *Innocenti Report Card, 11*, 1-57. Verkregen van https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/rc11_eng.pdf
- Van der Borgh, K. (2006). *New neurons in the adult brain. A study on the regulation and function of neurogenesis in the adult rodent hippocampus*. Proefschrift Rijks Universiteit Groningen.
- Van Herwijnen, M., Bange, I., Van der Fits, I., & Vermeer, A. (1991). Lichamelijke opvoeding en sport voor lichamelijk gehandicapten. *Lichamelijke Opvoeding*, *7*, 9-12.
- Van Lindert, C., De Jong, M., Van den Dool, R., Joosten, C., Van Kalmhout, J., Kempers, F. ... Wisse, E. (2008). *(On)beperkt sportief. Monitor sportdeelname van mensen met een handicap 2008*. Den Bosch: W. J. H. Mulier Instituut.
- Van Staa, A. L., & Evers, J. (2010). ‘Thick analysis’: Strategie om de kwaliteit van kwalitatieve data-analyse te verhogen. *Tijdschrift voor Kwalitatief Onderzoek in Nederland*, *43*, 5–12.
- Van Wouwe, J. P., Renders, C. M., Bruil, J., & Hirasings, R. A. (2004). Overgewicht bij kinderen. *Bijblijven*, *20*, 370-376. doi:10.1007/BF03059810

- Verweel, P. (2007). *Respect in en door de sport (Oratie)*. Amsterdam: bv Uitgeverij swp.
- Wiersma, L. D. & Fifer, A. M. (2008). The schedule has been tough but we think it's worth it: The joys, challenges, and recommendations of youth sport parents. *Journal of Leisure Research*, 40, 505. Verkregen van <http://crawl.prod.proquest.com.s3.amazonaws.com/fpcache/337ee9bb62d5c1ec8d4f1c17d8fdd631.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJF7V7KNV2KKY2NUQ&Expires=1464946072&Signature=MgX3iKaKaiwI8FCxEYzGICTnSAM%3D>
- Volman, M. J. M. & Wimmers, R. H. (2000). Theorieën over motorische ontwikkeling. In R. van Empelen, R. Nijhuis-van der Sanden, & A. Hartman (Eds.), *Kinderfysiotherapie* (pp. 31-43). Maarssen: Elsevier Gezondheidszorg.
- Wylleman, P., Knop, P. D., Degreef, A., Dyck, B., & Theeboom, M. (1990). Participatie en drop out in de jeugdsport in Vlaanderen. *Sport (Brussel)*, 32, 58-67.
- Zijlstra, B. & Wever, L. (2014). Decentralisatie jeugdhulp en de kracht van sport. *Jeugdbeleid*, 8, 9-14. doi:10.1007/s12451-014-0051-5

Bijlage 1

Visie van ouders op het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar

Achtergrondinformatie (op papier/of telefonisch uitvragen):

- Hoe ziet uw gezinssamenstelling eruit?
- Wat is uw geslacht?
- Wat is uw leeftijd?
- Wat is uw hoogst genoten opleiding?
- Wat is uw beroep?
- Beoefent u een sport?
- In welke categorie valt het gezamenlijk netto maandinkomen van uw huishouden?

A Geen inkomen

B Onder modaal inkomen (Uitgaand van een bruto modaal inkomen van 2773 euro p.m.)

C Modaal inkomen €2773 per maand

D Boven modaal inkomen (hoger dan €2773 per maand)

Topics:

- Kunt u wat vertellen over sport voor uw kind (die jonger is dan 6 jaar)?

1 Het sportaanbod

- Wat zijn naar uw idee **effecten** (gevolgen) van sport voor uw/het jonge kind?
- Kunt u mij vertellen waarom u ervoor hebt gekozen om uw kind te laten sporten? U heeft het over.. gehad, zijn er volgens u nog meer effecten? U noemt...redenen.
- Zijn er nog meer redenen?
- Sommige mensen zien voordelen, andere nadelen, hoe kijkt u daarnaar.

We hebben het nu over uw eigen kind gehad. Ben ook wel benieuwd wat u hier in het algemeen van vindt:

- Wat is uw gedachte bij sport voor jonge kinderen in het algemeen. (of evt.: heeft u daar weleens over nagedacht, zo ja, wat denkt u daarvan / zo nu, wat vindt u daar eigenlijk van?)

2 Inspraak/medezeggenschap

- Kunt u iets vertellen over inspraak bij het sportaanbod voor uw kind?"
- (Het mag gaan over uw eigen inbreng of van uw kind.)

*KIND: -Kunt u mij wat vertellen over de inspraak van uw kind?

-U noemtkunt u mij nog meer vertellen over de inspraak van uw kind?

*OUDER: -Kunt u iets vertellen over uw inbreng betreft het sportaanbod van uw kind

-U noemt kunt u mij nog meer vertellen over uw inbreng?

-U zegt... en ... kunt u dat meer toelichten?

*ANDEREN: -U vertelde datook inspraak heeft. Kunt u wat vertellen over de inspraak van anderen?

3 Lessen

- Kunt u mij wat vertellen over de lessen? /Kun u mij wat vertellen over de *lesinvulling/activiteiten*?
- U vertelde Kunt u mijn nog meer vertellen?
- Kunt u mij wat vertellen over de *lesgever*?
- Zijn er verder nog dingen die u kunt vertellen over de lesgever?
-

-Wanneer een bepaald aspect aan de orde komt dieper doorvragen en daarna vragen of ouder nog andere bevindingen over betreffende aspect heeft.

-Goed luisteren- Vervolgens kun je doorvragen op elementen die ouder mogelijk zelf al aanstipt:

Bijlage 2

Flowing chart

